

В.Я.Настюк, завідувач кафедри
адміністративного права та
адміністративної діяльності
Національного університету «Юридична
академія України імені Ярослава Мудрого»,
доктор юридичних наук, професор
член-кореспондент НАПрН України,

С.А.Трофімов, доцент кафедри
адміністративно-правових та
кримінально-правових дисциплін
Кримського юридичного інституту
Національного університету «Юридична
академія України імені Ярослава Мудрого»
кандидат юридичних наук, доцент,
заслужений юрист Автономної Республіки Крим

ПРАВОВІ ЗАСАДИ КОНЦЕПЦІЇ КОРПОРАТИВНОЇ БЕЗПЕКИ

Система корпоративної безпеки – комплекс людських, матеріальних й інформаційних ресурсів, технічних засобів і технологій, процедур, методів й організаційно-правових заходів корпорації, що дозволяє, вести конкурентну роботу. Концепція корпоративної безпеки являє собою науково обґрунтовану систему поглядів на визначення основних напрямків, умов і порядку практичного вирішення завдань по організації діяльності корпорації в умовах гострої конкурентної боротьби. Сучасний вітчизняний і закордонний досвід показує, що жодна особа та жодна організація не можуть ефективно діяти в умовах гострої конкурентної боротьби без глибокого й всебічного розуміння ринкового середовища або не

маючи у своєму розпорядженні новітню, повноцінну й достовірну інформацію про те, що в ній відбувається.

Корпоративна безпека, таким чином, є невід'ємною складовою частиною діяльності комерційної організації. Тільки на основі всебічної інформації можна надійно протистояти будь-яким спробам конкурентів завдати шкоди законним інтересам корпорації.

Сьогодні, в умовах ринкової економіки й конкуренції на ринках товарів і послуг професіонали корпоративної безпеки, не порушуючи закони й норми етики, збирають, аналізують і використовують інформацію про ресурси, уразливі місця і наміри конкурентів та проводять моніторинг конкурентного середовища, приділяючи особливу увагу появі нових конкурентів і технологій, які можуть докорінно змінити економічну ситуацію й забезпечити корпорації вирішальні конкурентні переваги. Найбільші у світі компанії, усвідомивши необхідність ефективної конкурентної стратегії, створюють з цією метою спеціалізовані підрозділи.

Прагнення бути постійно обізнаним про наміри й дії конкурентів на ринку за допомогою моніторингу інформації з відкритих джерел: ретельний моніторинг Інтернету й засобів масової інформації, бесіди зі споживачами, постачальниками, партнерами, експертами й обізнаними особами, відвідування конференцій і використання цієї інформації для планування бізнесу – все це є методами конкурентної (або іноді говорять бізнес) розвідки. Було б великою помилкою вважати, що маючи доступ до великих масивів інформації менеджери зможуть самі без допомоги фахівців у повному обсязі вести необхідну діяльність.

Система корпоративної безпеки створюється з метою забезпечення фінансово-господарської діяльності корпорації на основі аналітичної обробки легальної інформації про конкурентів в інтересах удосконалювання й розвитку своєї діяльності на ринку товарів і послуг.

Правовою підставою створення системи корпоративної безпеки є положення уставу про право корпорації на забезпечення своєї економічної стабільності й захисту конфіденційної інформації, а

також Положення про корпоративну безпеку, затвержені рішенням Ради директорів та акціонерів.

Призначення корпоративної безпеки полягає в наступному:

1. Забезпечення своєчасного одержання й подання надійної й всебічної інформації про реальні можливості кожного з основних конкурентів.

2. Визначення яким способом дії основних конкурентів можуть зачіпати поточні інтереси корпорації.

3. Представлення інформації про всі події в конкурентному оточенні й на ринку, які можуть мати важливе значення для корпорації.

4. Виключення дублювання функцій з метою підвищення ефективності в зборі, аналізі й поширенні інформації про конкурентів та їх технологічні можливості.

5. Забезпечення своєчасного і якісного задоволення всіх інформаційних потреб керівництва й провідних спеціалістів корпорації.

Отже, корпоративна безпека – це сукупність органів, сил і засобів, що здійснюють збір, аналіз й обробку відомостей про конкурентну ситуацію на ринку в інтересах всієї корпорації.

Завдання корпоративної безпеки полягають у наступному:

1. Складання звітів і моніторинг дій пріоритетних і другорядних конкурентів.

2. Забезпечення просування продажів продукції за рахунок певних конкурентних переваг.

3. Оцінка нових технологічних рішень і забезпечення управління якістю продукції й послуг.

4. Інформаційна підтримка стратегічних і тактичних рішень керівної ланки.

5. Аналіз, узагальнення й висновки про конкурентну ситуацію й прогнозування можливих варіантів розвитку ринкових і технологічних досягнень.

У стратегічній і тактичній діяльності корпоративна безпека має певні особливості. Метою стратегічної корпоративної безпеки є:

- збір й аналіз стратегічної інформації про глобальні процеси в економіці, політиці, технологіях тощо, які можуть вплинути на діяльність корпорації;

- визначення напрямків подальшого розвитку корпорації на ринку товарів і послуг.

Основними напрямками корпоративної безпеки є:

- забезпечення стратегічних рішень і дій корпорації;

- проблеми й своєчасні попередження про можливі зміни в діяльності конкурентів;

- відомості про основних учасників конкретного сектора ринку та їх можливості.

У плані стратегічних рішень можливі наступні дії:

1. Надання ресурсів розвідки для стратегічного плану корпорації по формуванню майбутнього конкурентного середовища.

2. Формулювання власної конкурентної стратегії: оцінити роль конкурентів у досягненні власних бізнесів-цілей.

3. Глобалізація галузі: як і з ким варто взаємодіяти? Що роблять співробітники корпорації? З ким?

4. Розвиток ринку: оцінка поточної конкурентної ситуації; опис найбільш імовірних ситуацій в майбутньому.

5. Стратегічні інвестиційні рішення: виявлення й оцінка змін в конкурентному середовищі.

6. Програми розвитку продукції: виявлення й оцінка програм провідних конкурентів і статус конкуруючих технологій.

7. Створення програм захисту інформації для підтримання своєї технологічної конкурентоздатності.

Необхідно відзначити, що в плані раннього попередження корпоративна безпека ідентифікує найбільш імовірні загрози для бізнесу з оцінкою можливих втрат та постійно стежить за ознаками появи загроз.

Як приклади діяльності корпоративної безпеки раннього попередження можна назвати наступні напрямки:

1. Сфери можливих технологічних «проривів» з боку конкурентів.

2. Стан і показники роботи основних постачальників.
3. Можливі порушення поставок комплектуючих деталей.
4. Зміна політики й процесів поставок.
5. Реальні конкуренти, що розглядають можливість проникнення в сферу бізнесу корпорації або на її ринки.
6. Розвідувальна інформація про альянси, придбання й продаж активів конкурентами, клієнтами й постачальниками.
7. Фінансові ініціативи основних конкурентів.

Корпоративна безпека розуміється як інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських рішень, які приймають керівники вищої ланки корпорації. Це один з інструментів менеджменту, роль якого в умовах гострої конкурентної боротьби недооцінювати просто не можна. Висока ефективність корпоративної безпеки може бути досягнута лише в умовах високої довіри до неї з боку керівництва й фахівців корпорації. Діяльність корпоративної безпеки дозволяє: організувати систематичне інформування керівництва корпорації й провідних спеціалістів про діяльності конкурентів, вчасно прогнозувати загрози на ринку товарів і послуг та сприяти розробці маркетингових програм.

Матюхіна Наталія Петрівна

докт. юрид. наук, професор кафедри адміністративного права
Національного університету

«Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»

ПРИВАТНИЙ СЕКТОР БЕЗПЕКИ: НОВІ РЕАЛІЇ СУЧАСНОГО ПРОСТОРУ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

В умовах пошуку шляхів реформування сектору безпеки України, забезпечення його дієвості, ускладнення завдань національної безпеки особливої актуальності набуває проблема приватного сектору безпеки. Все більшою мірою в Україні, як і в багатьох інших країнах світу, утверджується погляд, згідно з яким